

FELANITX, ABRIL DE 1980.

UNA EXPERIÈNCIA DE PEDAGOGIA DEL MEDI

OLI DE MARIA VICH, FRAGMENT.

per **SEBASTIA SERRA BUSQUETS**
PROFESSOR DE L'INSTITUT ANTONI MAURA
I DEL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE LA FACULTAT DE LLETRES
i **BARTOMEU MULET TROBAT**
PROFESSOR DEL DEPARTAMENT DE PEDAGOGIA DE L'ESCOLA NORMAL

Dos grups d'alumnes de BUP de l'Institut Antoni Maura, amb l'intent d'acostar la institució docent al medi que ens envolta, es varen decidir dur a terme un experiència de pedagogia del medi.

L'estudi del medi, a nivell d'experiència educativa, és una forma poc usual de conèixer pluridisciplinàriament la realitat socio-econòmica i cultural d'una zona concreta, d'un barri, d'un poble, d'una comarca¹.

En aquest cas concret va esser Felanitx i els seus voltants que ens serviren per realitzar una tasca d'acord amb els nostres desitjos de connectar amb una comunitat illenca. Allà hi varen participar estudiants i professors treballant amb un clima de col·laboració, coordinats amb l'idea d'aconseguir un objectiu: descobrir per nosaltres mateixos el que no podíem trobar només en els llibres, la realitat.

Per explicar el desenvolupament d'aquesta experiència convé situar els antecedents que motivaren la posada en marxa de l'esmentada tasca, i aquí hem de fer dues puntualitzacions:

A) En primer lloc cal indicar que una de les motivacions que mogueren la gent per a sortir fora del recinte escolar, a nivell teòric-pràctic, foren les experiències realitzades a les Setmanes de Renovació Educativa² i les aportacions i idees surgides a les diverses Escoles d'Estiu celebrades a Mallorca, amb l'esperit d'aconseguir un ambient favorable als canvis progressius a l'educació³.

B) Un capítol molt important de motivacions foren les primeres experiències dutes a terme pels alumnes al mateix Institut als cursos anteriors, d'anàlisi ambiental d'algun barri de ciutat o poble estudiat per grups esporàdics. Per tant ja hi havia una tasca feta, no es començava de zero.

Per altra banda cal remarcar l'ambient favorable existent a l'Institut per treballar en aquest sentit i la necessària col·laboració existent entre els professors del seminari de geografia-història, així com la col·laboració amb els companys de ciències naturals.

Com és natural aquestes experiències son un element aglutinador de diferents grups i és així que es poden millorar les relacions interpersonals de la classe, ja que el clima on es conviu no té la rigidesa de les aules i a més dóna peu a qualche "bauxa". Es produeix un ambient afavoridor d'una més àmplia comunicació entre alumne-alumne, alumne-professor.

Realització de l'idea experiencial

La nova didàctica aquí exposada va ajudar a comprendre que s'havien d'obrir les possibilitats de realització experiencial a un medi una mica més llunyà per fugir de l'àmbit territorial urbà de ciutat però al mateix temps suficientment suggestiu per a les persones d'aquesta terra.

I ara anem per parts, el professor coordinador de l'Institut, proposà la idea als estudiants, i quan estava en fase de debat i concreció, es va posar

¹ Per comprendre el que vol dir-se amb aquestes expressions és convenient llegir qualche cosa que fagi referència a aquestes qüestions, al respecte es aclaridor el pròleg que en Antoni J. Colom fa al llibret titulat "La Nostra Història. Dels inicis fins a Jaume I" de J. Alzina Mestre i J. Sureda Negre" Editat per l'I. C. E. i l'Ajuntament d'Artà. Ciutat de Mallorca 1980, sense llevar cap mèrit als autors del llibre esmentat que expliquen una experiència certament imitadora.

² Cal recordar que de la I Setmana de Renovació Educativa celebrada a Artà hi ha una publicació anomenada "Cap una Pedagogia d'El Medi" de diversos autors, publicat per a l'I. C. E. com a document n.º 1, i "I Setmana de Renovació Educativa" (Film en super 8) de V. Mates com a document n.º 2. I és d'esperar que ja que es duen celebrades quatre Setmanes de Renovació Educativa es publiqui qualche cosa més. Les Setmanes fins ara s'han celebrades a 1.ª Artà; 2.ª La Porciúncula; 3.ª Port d'Alcudia i 4.ª Lluc.

³ Entre altres referències podem citar la comunicació de Ramon Bassa Martín a les II Jornades d'Història de l'Educació en els Països Catalans titulada "Les Escoles d'Estiu a Mallorca" (1968-1977) publicades per a l'Obra Cultural de la Caixa, Ciutat de Mallorca 1978. Pàgs. 112-117.

en contacte amb el departament de Pedagogia de la Facultat de Lletres, i amb el departament de Pedagogia de l'Escola Normal per concertar el mètode de treball de recerca i pedagògic.

Mentres tant es va decidir anar cap a Felanitx els dies abans de Pasqua, acord que es va prendre a les assemblees d'estudiants i professors i d'acord amb els problemes de tipus econòmic i dificultats d'allotjament es va seleccionar la comarca de Felanitx ja que es podria romandre i treballar a l'Institut de la localitat i per tant el pressupost no seria gaire elevat.

Es formaren cinc grups de treball d'acord sempre amb la idea de recerca pluridisciplinària, dedicats a Economia, Aspectes Culturals, Geografia física, Història, Demografia i Comunicacions.

Abans d'arribar a Felanitx aquets grups durant una setmana recolliren informació mitjançant, bibliografia, premsa, converses... és evident que aquesta informació s'havia de sistematitzar una mica i passar a ciclostil la qual cosa es va fer i quedà recollit a un dossier per matèria i cada component dels grups va tenir el material corresponent i així es va partir de cap a Felanitx.

Lògicament això es feia perquè quan s'arribà a Felanitx tots poguéssim comprovar certs aspectes i investigar-ne uns altres amb una tasca correcta de descoberta. Amb aquest sentit la recerca es va encaminar als llocs on en principi ens semblava que hi hauria més àmplia informació de la problemàtica local, es va treballar a l'Arxiu Municipal, es va visitar la Fundació Cosme Bauçà, la Bodega Cooperativa, Destileries Valls (Cremadillo Valls), Fàbriques de ceràmica, l'Església parroquial, el Convent de Sant Agustí; obligat era sortir als voltants

de Felanitx i qualque grup va anar a la muntanya de Sant Salvador, i la darrera tasca va ésser conèixer una mica Porto Colom, es port de Felanitx.

La dinàmica de feina prest es va posar en marxa i les activitats unes vegades es realitzaven per grups per separat i unes altres s'actuaven en conjunt. Cal dir que l'ajuda rebuda per part de la gent de Felanitx que va ésser entrevistada va ésser molt valuosa.

A l'Arxiu Municipal concretament s'analitzaren els patrons municipals però només recollint alguna mostra significativa o estudiant algun carrer com inici metodològic d'una feina posterior.

El sector econòmic s'investigà a partir d'una enquesta, que va ésser contestada per les empreses visitades, allà es feia una visió panoràmica de l'evolució de la indústria a Felanitx, i cada empresa aportava al treball la seva solució dins la història local i a més la seva pròpia història econòmica, és el cas de la Bodega Cooperativa de Felanitx on el seu gerent ens va fer una àmplia referència a la problemàtica econòmica no només de la Cooperativa sino d'aspectes més generals, ja que la cooperativa no es limitava als vins, sinó que ampliava la seva xarxa de comercialització a altres productes.

Altres aportacions a l'estudi foren les fetes per les fàbriques de sobressades i foie-gras que a l'actualitat importen la carn de Girona perquè els resulta més còmode i a més depenen de cadenes dedicades a aquest tipus de fàbriques no limitant-se a la conserva de sobressades sinó per exemple a fruits secs.

La part de ciències naturals va ésser coberta pel grup de geografia

física que va pujar a la muntanya i al Santuari de Sant Salvador i realitzaren un classificació ordenada de plantes. L'agricultura es va incloure a la tasca del grup que va visitar els nombrosos llogarets de Felanitx.

Finalment la visita al Port de Felanitx va servir per constatar in situ la qüestió àmpliament debatuda en aquelles dates del port esportiu.

Després de les vacances de Pasqua cada grup va realitzar un ampli mural que recollia tant els aspectes de bibliografia, com els aspectes d'investigació i descoberta.

A continuació es va organitzar una exposició de tots els treballs a una sala acondicionada perquè pogués ésser visitada i al mateix temps hi hagués possibilitats de treball.

Cal remarcar que durant la tasca realitzada hi varen haver sessions conjuntes de tots els grups però en general es va notar la manca de connexió existent entre les diverses matèries, donant la impressió que a vegades no resultava la interdisciplinarietat pròpia de les metodologies de la ciència moderna.

Una matització també necessària a fer és l'excessiva utilització de bibliografia en el mural final, en perjudici de la matèria descoberta, no sortiren a llum alguns aspectes valuosos de la investigació, recolzats per les fonts directes.

Uns altres punts a remarcar són:

—El fet de que l'Institut Antoni Marua pagàs les despeses de material i transport.

—Que els mitjans de Comunicació de Ciutat informaren positivament del treball realitzat.

—Que la gent va ésser responsable de la seva tasca, amb un ambient d'amistat.

Per acabar i a manera de cloenda:

És evident que ha arribat el moment de fer una mica de balanç final, però no farem una conclusió de la tasca realitzada, sino que intentarem donar algunes suggerències i deixar-les obertes a noves aportacions.

—A tots els centres docents s'imposa la necessitat de millorar la coordinació interdepartamental per a poder aconseguir la tan anomenada interdisciplinarietat.

—Es veu la necessitat d'enriquir l'experiència pròpia amb intercanvis d'experiències entre professionals de l'educació.

—Procurar relacionar els diversos nivells educatius, EGB, BUP, F. P. i Universitat.

—És necessari començar pel que pedagògicament pareix més correcte: el fet de que estudiants i professors coneguin el propi medi (barri o poble) i el del centre educatiu.

—Intentar que qualsevol iniciativa de nova aportació didàctica sigui compartida i participada per poder arribar a ésser més sòlida, amb una base democràtica per poder aconseguir un cert canvi educacional.

—Possibilitar al mateix temps la convivència grupal, la millora de la comunicació, el desenrotllament de les capacitats d'autoformació.

—En definitiva millorar les condicions de feina entre els diferents components del sistema educatiu, que faci de l'escola, de tota institució educativa un element vàlid de culturització del nostre poble i es pugui desenvolupar com a comunitat vivencial en constant progrés.

Es tracta de veure l'educació amb una nova perspectiva, es obrir l'educació institucionalitzada al medi, al territori que ens envolta, a la nostra cultura, al coneixement de la societat i als seus mecanismes de relació, és la visió d'un nou model d'escola i en definitiva de societat.

GIANNI RODARI I LA SEVA GRAMÀTICA A MALLORCA

per RAMON BASSA

En record

Fa mig any ens va deixar a Roma, un dels escriptors més importants de literatura infantil que han existit a Europa, em refereixo a Gianni Rodari.

*Gramàtica
de la fantasia*

Introducción al arte de inventar historias

Gianni Rodari

